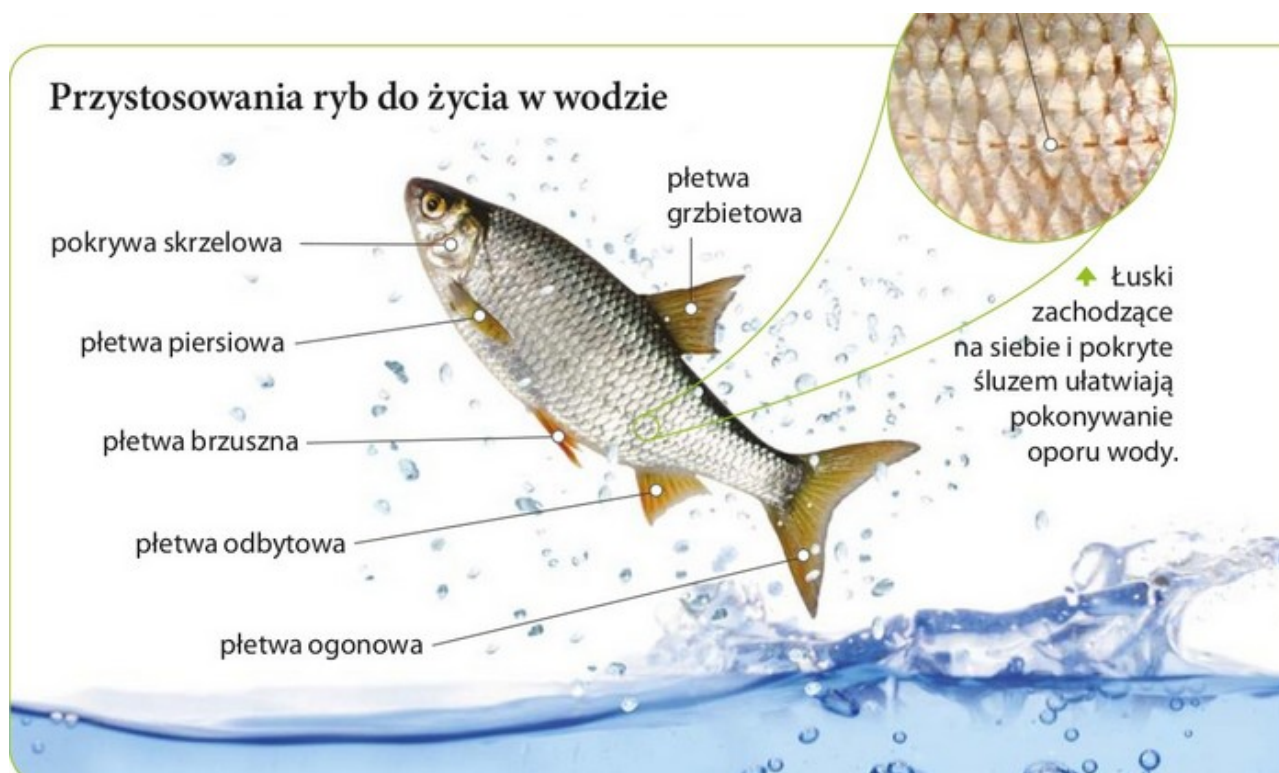

WITAJCIE PRZED NAMI KOLEJNE ZDALNE ZAJĘCIA PRZYRODY

TEMATY: WARUNKI ŻYCIA W WODZIE. Z BIEGIEM RZEKI.

WARUNKI ŻYCIA W WODZIE

W wodzie warunki życia są inne niż na lądzie. Jest tam mniej tlenu i światła, o wiele trudniej jest się też poruszać. Organizmy wodne mają jednak cechy umożliwiające im życie w tym środowisku.

INNE PRZYSTOSOWANIA ORGANIZMÓW ŻYJĄCYCH W WODZIE:

- rośliny zanurzone w wodzie są wiotkie i delikatne,
- organizmy, które nie są w stanie przeciwstawić się ruchom wody unoszą się w niej, organizmy takie nazywamy PLANKTONEM.
- większe zwierzęta świetnie pływają,
- pijawki przyklejają się do dna,
- niektóre zwierzęta np. małże i ślimaki mają ciężkie muszle, dzięki czemu nie porywa ich prąd wody.

W WODZIE JEST MNIEJ TLENU NIŻ W POWIETRZU

Tlen przenika do wody z powietrza oraz jest uwalniany przez rośliny wodne podczas fotosyntezy. Drobne zwierzęta, np. rozwielitki pobierają tlen całą powierzchnią ciała. Większe takie jak ryby pobierają tlen przez skrzela. Wieloryby i delfiny mimo że żyją w wodzie oddychają tlenem atmosferycznym.

TEMPERATURA WODY – w wodzie nie ma gwałtownych zmian temperatury, dlatego że woda wolno się nagrzewa i wolno się ochładza. Zimą w zbiornikach wodnych zamarza tylko wierzchnia warstwa wody. Pod lodem woda jest niezamarznięta, umożliwia to życie organizmom wodnym.

■ W wodzie światło dociera tylko do pewnej głębokości

W wodzie widoczność jest niewielka, ponieważ **im głębiej, tym mniej światła przenika**. Ilość światła i głębokość, na jaką ono dociera, zależy w dużym stopniu od przejrzystości wody oraz od pory roku. W większości zbiorników światło przenika jedynie na kilkanaście metrów w głąb wody. Głębokość ta wyznacza granicę występowania roślin, które bez światła nie mogą wytwarzać pokarmu. Poniżej, w ciemnościach, żyją już tylko organizmy cudzożywne, między innymi zwierzęta i niektóre bakterie.

Z BIEGIEM RZEKI:

NA CAŁEJ DŁUGOŚCI RZEKI WYRÓŻNIAMY 3 ODCINKI:

- GÓRNY
- ŚRODKOWY
- DOLNY

górnny bieg rzeki

środkowy bieg rzeki

dolny bieg rzeki

GÓRNY BIEG RZEKI:

- woda tu płynie bardzo szybko
- pogłębia wąskie koryto

- dno pokrywają różnej wielkości kamienie
- w tej części nie ma roślin i planktonu
- drobne zwierzęta żyją przy dnie (ślimaki, chruściki, pijawki, kielże)
- górny bieg rzeki to kraina PSTRĄGA I LIPIENIA, żyją tu także: głowacz i troć

ŚRODKOWY BIEG RZEKI:

- woda płynie wolniej
- koryto rzeki staje się szerokie i bardzo kręte – rzeka tworzy zakola
- na dnie oprócz kamieni pojawia się żwir i gruboziarnisty piasek
- pojawia się plankton
- dominują rośliny zanurzone w wodzie
- środkowy bieg rzeki to kraina BRZANY, której towarzyszą inne ryby np. świnka i okoń

DOLNY BIEG RZEKI

- koryto rzeki jest jeszcze szersze
- dno pokryte jest gruboziarnistym piaskiem i mułem
- w wodzie unosi się planktonu
- bujnie rozwijają się rośliny
  - rośliny wyrastające ponad lustro wody, na przykład pałka,
  - rośliny o liściach pływających, na przykład grzybienie,
  - rośliny zanurzone, na przykład moczarka.
- powierzchnię wody często pokrywa rzęsa
- ten odcinek rzeki to kraina LESZCZA, ryby które mu towarzyszą to karp, płoć i szczupak.

PROSZĘ O WYKONANIE ĆWICZEŃ W ZESZYCIE ĆWICZEŃ – STR 101

ĆWICZENIE 1

Łodygi są cienkie i elastyczne – tak zbudowane łodygi nie stawiają oporu, lecz łatwo poddają się ruchom wody, dzięki czemu nie są przez nią niszczone.

Widlasto rozgałęziające się liście – taka budowa liści sprawia, że nie stawiają one oporu i woda swobodnie przepływa pomiędzy ich elementami, dzięki czemu nie są przez nią niszczone.

Na okres zimowy opada na dno zbiornika – temperatura wody przy dnie wynosi ok. 4°C, dzięki czemu roślina może przetrwać zimę.

ĆWICZENIE 2

Linia naboczna to narząd odbierający informację o kierunku i sile ruchów wody.

ĆWICZENIE 3 STR. 102

Opór wody jest ~~mniejszy~~/ większy niż opór powietrza.

Zimą najchłodniejsza woda znajduje się w górnej / ~~dolnej~~ warstwie zbiornika.

Zawartość tlenu w wodzie jest ~~większa~~ / mniejsza niż w powietrzu.

Głębokość, na którą dociera światło, zależy / ~~nie zależy~~ od przejrzystości wody.

Temperatura w zbiornikach wodnych zmienia się wolno / ~~gwałtownie~~.

ĆWICZENIE 1 STR 103

Bieg rzeki: dolny

Kraina: leszcza

Szybkość płynącej wody: mała

Pokrycie dna: piasek i muł

Przykład rośliny i zwierzęcia: pałka szerokolistna, pływak żółtobrzechek/nartnik

Bieg rzeki: środkowy

Kraina: brzany

Szybkość płynącej wody: średnia

Pokrycie dna: żwir, piasek

Przykład rośliny i zwierzęcia: wywłócznik kłosowy, larwa ważki

Bieg rzeki: górny

Kraina: pstrąga i lipienia

Szybkość płynącej wody: duża

Pokrycie dna: kamienie

Przykład rośliny i zwierzęcia: zdrojek pospolity, kielż zdrojowy/larwa chruścika/żyworódka rzeczna

---

DO TEMATÓW ZAMIESZCZAM KARTĘ, PROSZĘ O ODESŁANIE JEJ NA MOJEGO MAILA DO 22.05.2020

anettacygan@poczta.onet.pl

w razie pytań lub trudności proszę o kontakt.

PONIŻEJ ZAMIESZCZAM LINKI DO QUIZÓW PRZYRODNICZYCH – DLA CHĘTNYCH W CELACH POSZERZENIA WIEDZY Z PRZYRODY

<http://www.zyrafa.pl/quizy/kat/przyroda/przyroda.html>

https://czasdzieci.pl/quizy/quiz,76abc-quiz_przyrodniczy.html